

Handläggare
Eiderbrant Ulf

Datum
2016-03-30

Diarienummer
SCN-2015-0096

Socialnämnden

Projektförslag ”Bostad först”

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att godkänna förslag till projektplanering enligt metoden Bostad först.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i september 2012 att uppdra till nämnden för hälsa och omsorg (NHO) att utreda möjligheten inleda ett projekt enligt modellen bostad först och att förhandla med Uppsalahem om att upplåta fem lägenheter för projektet. NHO valde att avvakta med att starta ett projekt med hänvisning till den ekonomiska situationen för nämnden. Vid omorganisationen 2015 gick uppdraget vidare till socialnämnden. Ett avtal har tecknats med Uppsalahem om att upplåta fem lägenheter för ett försöksprojekt. Förvaltningen föreslår att starta ett projekt inom befintliga resurser men med en förstärkning med ökat öppethållande av Träffpunkt centrums verksamhet till kostnad av 350 000 skr. En ansökan om projektmedel via sociala investeringsfonden har lämnats in för en ytterligare förstärkning av projektet med en samordnartjänst.

Ärendet

Förslag att starta ett försöksprojekt med Bostad först. En metod för stöd till långvarigt hemlösa personer med en psykosocial problematik.

Ärendebereidning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens strategiska avdelning i samverkan med styrelsen Uppsala vård och omsorg. Information har inhämtats från tidigare utredning av nämnden för hälsa och omsorg (NHO) samt från SKL.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i september 2012 att uppdra till NHO att i samråd med utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UAN) utreda möjligheterna att starta ett försöksprojekt med Bostad först. I uppdraget till nämnden ingick även att inleda förhandlingar med Uppsalahem AB om att upplåta fem lägenheter till ett pilotprojekt enligt Bostad först-

modellen. Uppdraget från kommunfullmäktige övergick till socialnämnden vid omorganisationen 1 januari 2015. Uppsalahem ställer sig positiva till att upplåta fem lägenheter till ett projekt enligt modellen Bostad först.

Insatser mot långvarig hemlöshet

Projektet Bostad först riktar sig till målgruppen långvarigt hemlösa med missbruks- och psykiatrisk problematik. De insatser som idag erbjuds målgruppen är framförallt stödboende med en boendetrappa, där personen kvalificerar sig för ett eget boende. Metoden med en boendetrappa är i Uppsala tydligast uttryckt hos Flerstegsboendet i Librobäck. Boendetrappan är en arbetsmodell för rehabilitering som i Uppsala har visat sig svår att förverkliga. Framförallt är det bristen på lägenheter på den ordinarie bostadsmarknaden som har skapat svårigheter med att komma vidare till eget boende från stödboende. Forskning har också visat att metodiken med boendetrappa fungerar dåligt ur andra aspekter och att den genererar inlåsnings effekter. Den enskilde är hänvisad till den hjälp som socialtjänsten kan erbjuda för att komma vidare till eget boende.

Bostad först är en metod som vänder på tillvägagångssättet jämfört med det traditionella. Istället för krav på att den enskilde ska uppvisa en förmåga att klara av ett eget boende så erbjuds den enskilde en bostad med eget hyreskontrakt och till det stödinsatser för att klara boendet. Arbetsmetoden visar på goda resultat när det gäller kvarboende och förbättrad social situation för deltagarna i de kommuner där metoden har prövats.

Bostad först

Metoden Bostad först startade USA och riktade sig till långvarigt hemlösa med psykisk problematik. Mot bakgrund av att metoden är strukturerad och tidigt visade på goda resultat i forskning så har metoden spridit sig till Europa. I Sverige har SKL under några år propagerat för metoden. Ett antal kommuner i Sverige har startat projekt med metoden som utgångspunkt. Helsingborg driver sedan 2011 en verksamhet med goda resultat. Verksamheten har följts nära och utvärderats av forskare vid Lunds universitet. Med målsättningen att möjliggöra kvarboende så är resultaten för projektet mycket goda med drygt 90 procent kvarboende. Idag har projektet permanentats och 36 lägenheter ingår med en utökning varje år. På sikt är planeringen att deltagarna ska bli självständiga och klara sig utan stöd.

Grundläggande principer för metoden är att deltagaren i verksamheten erbjuds en bostad och till det stöd för att klara av boendet. Stödinsatserna ska erbjudas den enskilde och inte vara påtvingade. För insatserna svarar ett team med personal med olika professioner inom socialt arbete och hälso- och sjukvård. Stödet till den enskilde ska finnas tillgängligt dygnet runt. Respekten för den enskildes självbestämmande är en viktig del i metoden. Ett kontrollerande förhållningssätt ska undvikas.

Målgrupp för projektet i Uppsala

Bostad först i Uppsala riktar sig till personer som är utestängda från bostadsmarknaden av sociala och ekonomiska skäl. Målgruppen för projektet ska vara personer som idag bor på härbärge, stödboende eller varaktigt på hem för vård eller boende. Personen ska vara

folkbokförd i Uppsala kommun och vara aktuell för insatser inom IFO-vuxen. Om personen har en missbruksproblematik så ska han eller hon ha genomfört behandling för sitt missbruk tidigare i livet. Personen ska efterfråga en förändrad boendesituation och en förändring av sin livssituation. Nykterhet och drogfrihet är inte ett krav.

Förutsättningarna i Uppsala

Ett avtal har tecknats med Uppsalahem om att upplåta fem lägenheter för projektet under 2015-2016. Förhyrningen ska ske med bostadssocialt kontrakt och med möjlighet att teckna eget kontrakt för lägenheten efter tre år. Med fem lägenheter och fem deltagare i projektet är det ett projekt i liten skala som får ses som ett försöksprojekt med målsättningen att kunna utöka verksamheten på sikt. Under de förutsättningar som finns så föreslår förvaltningen att projektet inleds inom befintliga resurser inom bostödsverksamheten som idag jobbar mot målgruppen.

En ansökan kommer också att lämnas in om bidrag från fonden för sociala investeringar för att förstärka projektet med en samordnare. För att driva en verksamhet med ett fortsatt tillskott av lägenheter till personer i behov av stöd behövs ett tillskott av personella resurser. Om verksamheten faller väl ut så kan man samtidigt räkna med minskade kostnader för stödboende och andra boendeformer.

En viktig del i metoden bostad först är att personligt stöd ska finnas tillgängligt i princip dygnet runt. En utökning av befintlig verksamhet behöver därför göras med utökade öppettider. Kostnaden för det beräknas till 350 000 skr och avser verksamheten vid Träffpunkt centrum. Träffpunkt centrum och bostödjarna inom styrelsen Uppsala Vård och omsorg kommer att vara de viktigaste stödfunktionerna i projektet i Uppsala. Tillsammans med en handläggare vid IFO vuxen kommer de att utgöra projektteamet. Bostödjarna inom Styrelsen Uppsala vård och omsorg arbetar mot psykiskt funktionshindrade med eller utan missbruk och har stor erfarenhet av att möta den målgrupp som Bostad först riktar sig till. Inom bostödsverksamheten så finns även en bostödsgrupp som arbetar mot målgruppen missbrukare. Bostödsteamet arbetar mot missbruksenheterna inom IFO-vuxen.

Projektbeskrivning

Ansökan om deltagande i Bostad först ska lämnas till socialförvaltningens boendeenhet. Boendeenheten gör en utredning om behovet och samråder med handläggare från missbruksenheterna. En handläggare från missbruksenheterna har ett samordningsansvar. Handläggarens uppgift är att samordna insatserna mellan olika verksamheter. Handläggaren ansvarar för att en genomförandeplan skrivs tillsammans med den boende och ansvarar för att sammankalla till en SIP (samordnad individuell plan) vid behov.

Om medel beviljas från den sociala investeringsfonden så kommer samordningsfunktionen att övertas av en samordnare som arbetar enbart med verksamheten Bostad först. Samordnarens roll är då att stötta deltagarna med få rätt vårdinsatser och att samordna vårdinsatserna.

Daglig kontakt och stöd i hemmet ansvarar bostödjarna inom vård och omsorg för. Bostödjarna är tillgängliga under dagtid måndag-fredag. Under kvällar, helger och nätter kan personal vid Flerstegsboendet ge stöd via telefon.

Träffpunkt centrum på Portalgatan erbjuder verksamhet under dagtid på vardagar och under lördagar och söndagar mellan kl. 10-14. Under lördagar och söndagar erbjuds hembesök mellan kl.14-16.

Fastighetsförvaltningen inom Teknik och service ansvarar som vanligt för tillsyn vid anmälan om störningar. Det är viktigt att projektteamet snabbt får information om eventuella störningsanmälningar.

Projektet ska följas upp och utvärderas. För utvärderingen ansvarar strategiska avdelningen inom socialförvaltningen.

Ekonomi

Projektet startar i liten omfattning med fem lägenheter. Det sker inom befintlig verksamhet utom när det gäller träffpunktens öppettider under helger och hembesök under helger, vilket är en utökning av verksamheten. Vård och omsorg beräknar kostnaden för utökningen till 350 000 kronor per år. En fortsatt utveckling av projektet med en utökning av antalet deltagare kan innebära ett behov av personaltillskott för verksamheten. Men det ska också ställas mot en förväntad besparing för andra insatser. Den vanligaste insatsen för målgruppen, stödboende, har en kostnad på 700 – 1000 kronor per dygn och person (255-365 000 kr/år).

Kostnadsberäkning:

Kostnaden 350 000:- avser en utökning av personal under kvällar och helger.

Kostnadsuppgiften har lämnats av styrelsen Uppsala Vård och omsorg. En större satsning med ett årligt tillskott med ca fem lägenheter ställer krav på en utökad personalbemanning med ett projektteam som arbetar enbart med insatsen. NHO beräknade kostnaden för ett sådant projekt till två miljoner kronor per år. Kostnaden kan jämföras med en boendeplats på stödboende som uppgår till ungefär 350 000 kronor per år.

Styrgrupp

Projektet ska följas av en styrgrupp bestående av avdelningschefen vid IFO-vuxen, områdeschef vid vård och omsorg, strateg vid strategiska avdelningen samt en representant från Uppsalahem. Styrgruppen träffas en gång per halvår.

Projektid

Projektet ska drivas under tre år med målsättningen att det ska permanentas med ett årligt tillskott av nya lägenheter och nya boenden.

Socialförvaltningen

Jan Holmlund
Direktör